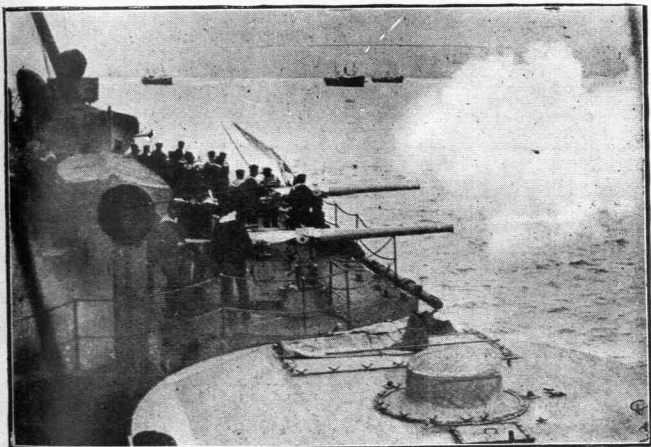

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ
ὁ Ναύαρχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου

Ὁ Ἀβέρωφ βάλλων κατὰ τὴν ὥραν τῆς ναυμαχίας

ΑΙ ΔΥΟ ΝΑΥΜΑΧΙΑΙ

ἈΠΟ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, κατὰ τὸν ὅποιον περιφανεῖς θρίαμβοι ἔστεψαν τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα, εἰς μᾶτην ὁ ἡμέτερος ὑπὸ τὸν Κουντουριώτην στόλος ἀνέμενε καὶ τὴν κατὰ θάλασσαν ἀσφαλῆ νίκην. Δυστυχῶς ὁ τουρκικὸς στόλος, κλεισμένος εἰς τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐπακτίων φρουρίων, δὲν ἐξήρχετο· ὁ δὲ ἑλληνικὸς μὲ τὸν «Ἀβέρωφ» ἐπὶ κεφαλῇς ματαίως ἀνέμενε περιπολῶν μεταξὺ Σαμοθράκης καὶ Τενέδου. Ἐπανειλημμένως ὁ τουρκικὸς στόλος ἀπέστειλεν ἐλαφρότερα τινὰ πλοῖα του ὡς προσκόπους νὰ δοκιμάσουν ἔξοδον, μίαν δὲ φοράν ἐπρόβαλε καὶ τὸ θωρακισμένον εὐδρομον «Τουργούτ Ρεῖς». Ἀλλὰ μόλις τὰ πλοῖα αὐτὰ ἐγένιντο ἀντιληπτὰ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων καὶ ὁ στόλος μας ἡτοιμάζετο νὰ τὰ καταδιώξῃ, ταῦτα ἀπεσύροντο ἐσπευσμένως εἰς τὰ στενὰ, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν μεγάλων φρουριακῶν πυροβόλων, καὶ ἡ καταδιώξις ἀνεκόπτετο, διότι θὰ ἦτο ἀφροσύνη ὁ ἑλληνικὸς στόλος νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰ πυρὰ τῶν τηλεβόλων τῶν ὀχυρωμάτων, ὅτε θὰ κατεστρέφετο ἀσφαλῶς χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ τὸ παραμικρὸν εὐχάριστον ἀποτέλεσμα.

Τέλος τὸ πρῶτὸ τῆς 3 Δεκεμβρίου 1912, ἐνῷ ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἔπλεε μεταξὺ Κεφάλου, Ἰμβρου καὶ ἀκτῆς Καλλιπόλεως, εἶδεν ἕξαφνα περὶ τὴν 8.20' τὸν τουρκικὸν ἐξερχόμενον ἀπὸ τὰ στενὰ.

Ὁ στόλος ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸ «Τουργούτ Ραῖς», τὸν «Μπαρμπα-
ρόσαν», τὸ «Μεσσουδιέ», «Ἀσάρι Τεψήκ», ἀπὸ τὸ καταδρομικὸν
«Χαμηδιέ» καὶ ὁμάδα ὀκτὼ τορπιλλοδόλων.

Μόλις προέβαλεν ἀπὸ τὰ στενὰ ἡ μοῖρα αὐτῇ, τέσσαρα θωρη-
κτὰ τῆς ἀπεσπάρσθησαν καὶ παρέπλεον πρὸς τὴν ἀκτὴν τῆς Ἑλ-
λης. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος διχασθεὶς καὶ αὐτὸς ἔστειλε μέρος του
μὲ τὸν «Ἀδέρωφ» ἐπὶ κεφαλῇ πρὸς τὰ τέσσαρα αὐτὰ θωρηκτὰ,
καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς ἀπόστασιν 12 χιλιομέτρων, ἐδέχθη τὸ πῦρ
τῶν ἐχθρικῶν. Ἀμέσως τὰ ἑλληνικὰ ἀπῆντησαν καὶ εἰς τὰς 9 καὶ
25 ἡ ναυμαχία ἐγενικεύετο.

Μετὰ δέκα λεπτὰ ὁ «Ἀδέρωφ» ἀποσπασθεὶς τῶν ἄλλων πλοίων
ἐχείρισε τολμηρῶς δεξιᾷ, διὰ νὰ πλησιάζῃ καὶ νὰ θέσῃ τὸν ἐχθρὸν
μεταξὺ δύο πυρῶν. Ἡ κίνησις αὐτῇ, ἐκθέτουσα εἰς μεγάλους κιν-
δύνους τὸ μεγαλειότερον ἑλληνικὸν θωρηκτόν, βεβαίως δὲν ἦτο σύμ-
φωνος πρὸς τοὺς αὐστηροὺς κανόνας τῆς ναυτικῆς πολεμικῆς.
Αὐτῇ ἡ τόλμη τοῦ γενναίου Κουντουριώτη ἐθαυμάσθη ἀπὸ ὅλων
τὸν κόσμον καὶ ἐπροκάλεσεν εὐμενέστατα σχόλια διὰ τὴν ἀνδρείαν
τῶν Ἑλλήνων θαλασσινῶν.

Ὁ «Ἀδέρωφ» προχωρῶν μὲ ὅλην του τὴν ταχύτητα ἔφθασε
τὴν τουρκικὴν ναυαρχίδα εἰς ἀπόστασιν 2.900 μέτρων, ἐνῷ τὰ θω-
ρηκτὰ «Σπέτσι», «Ψαρά» καὶ «Υἷδρα» ὑπὸ τὸν μοῖραρχον κ. Γκί-
ννην ἔφθασαν εἰς ἀπόστασιν 4.100 μέτρων. Μόλις ὁ τουρκικὸς στό-
λος εἶδε τὴν ὀρμητικὴν αὐτὴν ἐπιθεσιν, ἐδειξε καταφανῆ σημεῖα
συγχύσεως. Ἐνῷ δὲ ὁ «Ἀδέρωφ» ἐπλησίαζεν, ἡ τουρκικὴ ναυαρχ-
ίς, στρέψασα ἀποτόμως δεξιᾷ, ἐτράπη εἰς φυγὴν καὶ ἐχώθη εἰς
τὰ στενὰ ἀκολουθουμένη ἀτάκτως ἀπὸ τὰ ἄλλα πλοῖα.

Ὁ «Ἀδέρωφ» εἰς τὸ μεταξὺ εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς
βολῆς τῶν τηλεβόλων τῶν φρουρίων, βλέπων δὲ ὅτι ἡ καταδίω-
ξις ἦτο πλέον ἄσκοπος ἔστρεψεν ἀριστερᾷ καὶ ἐξῆλθε τῆς ἐπικιν-
δύνου ζώνης ἀκολουθούμενος καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα πλοῖα. Θὰ ἦτο ἡ
ᾠρα 10.30' ὅταν ὁ ἐχθρὸς πλέον εἶχε φύγει, δειλιάσας πρὸ τῶν
πυρῶν τοῦ «Ἀδέρωφ» καὶ ἔνεκα τῶν μεγάλων ζημιῶν, τὰς ὁποίας
ὑπέστη ὡς ἐξηκριβώθη ἀργότερα. Τὰ ἰδικά μας πλοῖα δὲν ὑπέ-
στησαν καμμίαν σημαντικὴν βλάβην, τοῦ «Ἀδέρωφ» δὲ μόνον τὸ
ἐπιστέγασμα ἐδέχθη μίαν βολήν, ἡ ὁποία τοῦ ἔκαμε μερικὰ ἀσή-
μαντα ρήγματα. Ἐπίσης αἱ ζημίαι εἰς ἀνθρώπους ὑπῆρξαν μικραί,
διότι μόνον ὁ κελευστὴς οἰκιστὴς τοῦ «Ἀδέρωφ» Καζιντζάρης
ἐφονεύθη, ἐτραυματίσθησαν δὲ ἑνδεκα ἐκ τοῦ πληρώματος, ἐξ ὧν
εἷς, ὁ ἀνθυποπλοίαρχος Μαμούρης, ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ναυμαχίας ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ὁ ἐν-
θουσιασμός καὶ ἡ ἀνδρεία τῶν πληρωμάτων. Ὅταν δὲ αἱ λεπτομέ-
ρειαι τῆς ναυμαχίας ἐγνώσθησαν, ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐδο-
νήθη ἀπὸ ἐνθουσιασμόν καὶ συγκίνησιν, ἀλλὰ καὶ ξέναι ἐφημερίδες
ἔγραψαν ἄρθρα πλήρη θαυμασμοῦ διὰ τὸ ἑλληνικὸν ναυτικόν.

Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν ἐξόδου ὁ τουρ-
κικὸς στόλος κατελήφθη ἀπὸ μεγάλην ἀποθάρρυνσιν. Ἐν τούτοις

νεώτεροι αξιωματικοί, φλεγόμενοι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν δράσεως, ἐξεθίασαν τοὺς ἀρχηγούς των καὶ εἰς δευτέραν ἀπόπειραν. Πραγματικῶς κατόπιν τρομερῶν διενέξεων, αἱ ὁποῖαι φαίνεται ὅτι διεδραματίσθησαν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου, ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις νὰ ἐξέλθῃ ἡ ἀρμάδα ἀπὸ τὰ στενὰ κατὰ τὴν πρωτὰν τῆς τετάρτης πρὸς τὴν πέμπτην Ἰανουαρίου.

Τῷ ὄντι τὴν ὀρισθεῖσαν πρωτὰν ἐν καταδρομικὸν καὶ ἐν ἀντιτορπιλικὸν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν ἔξοδον τῶν στενῶν. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἀπομακρυσμένος πρὸ τῆς Ἰμβρου δὲν ἐφαίνετο, καὶ τὰ δύο πολεμικὰ ἀναθαρρήσαντα εἰδοποίησαν καὶ τὰ ἄλλα. Πραγματικῶς δὲ περὶ τὴν 8^{1/2} τῆς πρωτῆς ὁλόκληρος ὁ τουρκικὸς στόλος, ἀποτελούμενος ἀπὸ τὰ «Τουργοὺτ Ρεῖς», «Μπαρμπαρόσσαν», «Μεσουδιέ», «Μετζητιέ», «Ἀσάρι Τεφίκ» καὶ ἑξ ἀντιτορπιλικὰ, ἐξῆλθε τῶν στενῶν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν Ἀθήνην.

Τὴν πρώτην γραμμὴν ἀπετέλουν τὰ θωρηκτὰ «Τουργοὺτ» καὶ «Μπαρμπαρόσας», τὰ δὲ ἄλλα ἠκολούθουν ἀποτελοῦντα τὴν δευτέραν γραμμὴν. Ὁ Ἕλλην ναύαρχος, ἀντιληφθεὶς τὴν ἔξοδον τοῦ στόλου, ἐτηλεγράφησεν ἀμέσως διὰ τοῦ ἀσυρμάτου εἰς ὅλα τὰ πλοῖα του: «Ἐμπρὸς διὰ τὴν ἀγαπημένην μας πατρίδα. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἡμέραν. Φανήτε λέοντες». Ὅταν τὸ τηλεγράφημα τοῦ ναυάρχου ἀνεγνώσθη εἰς τὰ πληρώματα, ζητωκραυγαὶ βροντώδεις τὸ ὑπεδέχθησαν, καὶ ὁ ἑλληνικὸς στόλος παρετάχθη ἀμέσως εἰς μάχην μετὰ τὰ θωρηκτὰ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. Δύο ἑλληνικὰ ἀντιτορπιλικὰ ἐτέθησαν εἰς καταδίωξιν τοῦ «Μετζητιέ», περὶ ὥραν δὲ 11^{1/2} ἤρχισε γενικὸν πῦρ ἐξ ἀποστάσεως ἐννέα χιλιάδων μέτρων.

Πρῶτον ἐδοκίμασε τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐπιθέσεως τὸ «Μεσουδιέ», ἐπὶ τοῦ ὁποίου πεσοῦσα μία ὁδὸς τῶν «Φαρρῶν» ἔφερε τὴν ἀναστάτῳσιν καὶ τὸν πανικόν. Τὸ τουρκικὸν θωρηκτὸν ἐτράπη ἀμέσως καὶ ὀλοταχῶς πρὸς τὰ στενὰ. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως περὶπου ὁ «Ἀθέρωφ» καὶ αἱ «Σπέτσι» κατεδίωκον τὴν ναυαρχίδα «Τουργοὺτ Ρεῖς», ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξηφανίσθη ἡ μεγάλη σημαία τοῦ ναυάρχου. Ἀλλῇ ὁδῷ τῶν ἑλληνικῶν θωρηκτῶν ἐξερράγη εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ «Μπαρμπαρόσας» καὶ τοῦ ἐπροξένησε τεράστιον ρήγμα μεταξὺ τοῦ πρῶταιοῦ ἱστοῦ καὶ τοῦ μηχανοστασίου. Πυρκαῖα ἐκραγεῖσα εἰς τὸ ἐσωτερικόν τοῦ σκάφους ἐπέτεινε τὸν πανικόν καὶ τὴν σύγχυσιν, ὅτε νέα ὁδὸς διαρρήξασα τὴν ἄλλην πλευρὰν εἰσῆλθεν εἰς τὸ καρρὲ τῶν αξιωματικῶν καὶ τὸ κατέστρεψε.

Τὸ «Μεσουδιέ» ψεύγον πρὸς τὰ στενὰ ἠκολούθησαν ἀπὸ κοντὰ τὸ «Τουργοὺτ Ρεῖς» μετὰ σημαντικὰς βλάβας, καὶ ἡμικατεστραμμένος ὁ «Μπαρμπαρόσας». Ἀπέμεινε τὸ «Μετζητιέ», τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τοῦ σημείου τῆς παρατάξεως, εἰς ὃ εὗρίσκετο, δὲν εἶχεν ἀκόμη θιχθῇ. Ἐν τούτοις βλέπον, ὅτι τὰ ἄλλα πλοῖα τῆς ἀρμάδας εἶχον τραπῇ εἰς φυγὴν, ἠκολούθησε καὶ αὐτὸ καὶ ἔσπευσε νὰ τεθῇ μετὰ τῶν ἄλλων ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ἐπακτίων πυροβόλων.

Ἐπὶ δύο ὥρας διήρκεσε ἡ καταδίωξις τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ὑπὸ

τοῦ ἡμετέρου, ἐπλησίασαν δὲ καὶ πάλιν τὰ ἰδικά μας σκάφη τόσον πρὸς τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων, ὥστε ὀλίγον εὐστοχωτέρα ἂν ἦτο ἡ σκόπευσις τῶν φρουριακῶν τηλεβόλων αἱ ζημίαι μας θὰ ἦσαν ἀνυπολόγιστοι.

Τὴν περίλαμπρον αὐτὴν νίκην ἐπληρώσαμεν καὶ πάλιν δι' ἐντελῶς ἀσημάντων ζημιῶν τοῦ ἀτρομήτου «Ἀβέρωφ» καὶ διὰ τοῦ τραυματισμοῦ ἑνὸς μόνον ναύτου, τοῦ σαλπικτοῦ Ἀγγελῆ. Τοῦναντίον αἱ ζημίαι τοῦ τουρκικοῦ στόλου ὑπῆρξαν σημαντικαί. Ὁ «Μπαρμπάρσας» ὑπέστη τοιαύτας βλάβας, ὥστε ἔπαυσε πλέον νὰ θεωρῇται πλοῖον μὲ μαχητικὴν ἀξίαν. Τὸ «Τουργούτ Ρεῖς» ἐπίσης ἐπεσκευάζετο ἐπὶ μῆνας, χωρὶς νὰ ἦναι βέβαιον ἂν θὰ κατῴρωνε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν του μαχητικὴν κατάστασιν. Καὶ τὰ ἄλλα δὲ πλοῖα ἀποσυρθέντα εἰς τὸν Ναγαράν ἐπεδόθησαν εἰς θεραπείαν τῶν πληγῶν των, μακρὰν παντός βεβήλου βλέμματος, διότι ἀπηγορεύθη εἰς πλοῖα καὶ εἰς ἰδιώτας νὰ διέρχωνται ἐκεῖθεν. Τέλος ὑπερτετρακόσιοι ἄνδρες ἐπλήρωσαν διὰ τῆς ζωῆς των τὴν δευτέραν καὶ τελευταίαν ταύτην ἀπόπειραν τῆς ἀρμάδας.

Διὰ τῆς ναυμαχίας αὐτῆς ὁ ἀγὼν κατὰ θάλασσαν ἐκρίνετο περιλάμπρως ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ ἐλληνικὸς στόλος ἀπέμενε πλέον ὀριστικῶς κύριος τοῦ Αἰγαίου, ἐξασφαλίζων τὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς μεταφορᾶς στρατευμάτων ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Ἀπὸ τὰ φαιδρὰ τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου

Ἡ Ἀδριανούπολις εἰς τὸ ὀδοντοῖατρεῖον τοῦ Λονδίνου

Ὁ Κι α μ ῆ λ. — Αὐτὸ τὸ δόντι, τζάνουμ, μοῦ πόνεσε πολύ.

Ὁ Τ ξ ὦ ν — Ἐπρεπε νὰ σοῦ τὸ βγάλω γιὰ νὰ γλυτώσης τὰ ἄλλα...